

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра технологій в рослинництві та захисту рослин
Спеціальність 201 «Агрономія»

Допускається до захисту
«29» жовтня 2024 р.

Завідувач кафедри
доцент _____ Т.В.Панченко

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

НА ТЕМУ:

**Удосконалення способів ефективного
використання азотних добрив за вирощування
сортів пшениці озимої м'якої в умовах НВЦ
БНАУ**

Рівень вищої освіти: другий (освітній рівень)

Кваліфікація: «Магістр з агрономії»

Виконав (ла) _____ Стогній Вадим Володимирович

Керівник доцент _____ Панченко Т.В.

Рецензент PhD доктор філософії _____ Філіцька О.О.

Я, Стогній Вадим Володимирович, засвічую, що кваліфікаційну роботу
виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква 2024

РЕФЕРАТ

Стогній Вадим Володимирович. Удосконалення способів ефективного використання азотних добрив за вирощування сортів пшениці озимої м'якої в умовах НВЦ БНАУ.

Досліджено: кращі схеми азотного підживлення рослин пшениці озимої м'якої та їх вплив на формування елементів структури урожайності її величину та показники якості зерна.

Використано: польові, лабораторні методи досліджень, в кінці роботи проведено дисперсійний аналіз результатів досліджень.

Виявлено: що в наших дослідах на урожайність зерна пшениці озимої м'якої та його якість суттєво діють погодні умови, мінеральні азотні добрива, які безпосередньо впливають на ріст, розвиток рослин, формування елементів структури урожайності та її величини, якість насіння.

Зроблено висновок: ми рекомендуємо вирощувати на дослідному полі НВЦ БНАУ сорт Охтирчанка ювілейна який за однакових умов вирощування забезпечує порівняно з сортом Золотоколоса вищу врожайність на 4–6% та максимальний прибуток при внесенні азотних добрив. Сорт Золотоколоса можна вирощувати за умов недостатнього забезпечення мінеральними добривами господарства, за таких умов він має деяку перевагу над сортом Охтирчанка ювілейна.

Одержані результати: можуть бути використані у фермерських господарствах, наукових установах, агрофірмах та агрохолдингах.

Кваліфікаційна робота магістра містить __ сторінок, __ таблиць, __ рисунків, список використаних джерел із __ найменувань, __ додатків.

Ключові слова: пшениця озима, добрива азотні, урожайність зерна, елементи структури урожайності, показники якості насіння, вміст клейковини.

ANNOTATION

Stognii Vadim Volodymyrovych. Improvement of the methods of effective use of nitrogen fertilizers for the cultivation of winter soft wheat varieties in the conditions of the BNAU.

Investigated: the best schemes of nitrogen fertilization of winter wheat plants and their influence on the formation of elements of the yield structure, its value and indicators of grain quality.

Used: field and laboratory methods of research, at the end of the work a dispersion analysis of the research results was carried out.

It was found that in our experiments, the yield of winter wheat grain and its quality are significantly influenced by weather conditions, mineral nitrogen fertilizers, which directly affect the growth and development of plants, the formation of elements of the yield structure and its size, and the quality of seeds.

The conclusion was made: we recommend growing the Okhtyrchanka jubilee variety on the experimental field of the National Agricultural Center of the BNA, which, under the same growing conditions, provides a 4-6% higher yield compared to the Zolotokolos variety and the maximum profit when nitrogen fertilizers are applied. The Zolotokolos variety can be grown under conditions of insufficient supply of mineral fertilizers, under such conditions it has some advantage over the Okhtyrchanka jubilee variety.

The obtained results: can be used in farms, scientific institutions, agricultural companies and agricultural holdings.

The master's qualification work contains __ pages, __ tables, __ figures, a list of used sources from __ names, __ appendices.

Key words: winter wheat, nitrogen fertilizers, grain yield, yield structure elements, seed quality indicators, gluten content.

Список використаної літератури:

1. Агрохімія / М.М. Городній, А.Г. Сердюк, В.А. Копілевич та ін.; За ред. М.М. Городнього. – К.: Вища школа, 1995 – 526 с.
2. Агрохімія // І.М. Карасюк, О.М. Геркіял, Г.М. Господаренко та ін.; За ред. І.М. Карасюка. – К.: Вища школа, 1995. – 471 с.
3. Агрохімія: Підручник / М.М. Городній та ін. – К.: ТОВ “Алефа”, 2003. – 778 с.
4. Блохин Н.И., Жемела Г.И. Качество зерна //Пшеница. – К.: Урожай, 1989. – С. 160–178.
5. Бойко П.І. Продуктивність озимих зернових культур в залежності від попередника //Агроінком. – 1998. – № 9–10. – С. 15–17.
6. Вавилов П.П. Растениеводство. – М.: Агропромиздат, 1986. – 512 с.
7. Гудзь В.П. Шляхи підвищення продуктивності інтенсивних сортів пшениці озимої м'якої. – К.: Урожай, – 1989. – 136 с.
8. Гудзь В.П., Рожко В.М. Обробіток ґрунту і забур'яненість та урожайність пшениці озимої м'якої //Захист рослин. – 1998. – № 4. – С. 19.
9. Добрива – це добре. Каталог добрив компанії "Агрон".
10. Добрива та їх використання / І.У. Марчук, В.М. Макаренко, В.Є. Розстальний, А.В. Савчук. – К.: Юнівест Маркетинг, 2002. –246 с.
11. Коць С.Я., Петерсон Н.В. Мінеральні елементи і добрива в живленні рослин. – К.: Логос, 2005. – 150 с.
12. Крикунов В.Г. Ґрунти і їх родючість. – К.: Вища школа, 1993. – 287 с.
13. Куперман Ф.М. Физиология развития, роста и онтогенеза пшеницы. /В кн.: Физиология пшеницы. – М.: Изд-во МГУ, т. 4. – 1969.
14. Лихочвор В.В. Мінеральні добрива та їх застосування. – Львів: Українські технології, 2020. – 312 с.
15. Лихочвор В.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. – Львів: НВФ «Українські технології», 2002. – 800 с.
16. Лихочвор В.В. Структура врожаю пшениці озимої м'якої: монографія. – Львів: Українські технології, 1999. – 200с.
17. Лихочвор В.В., Проць Р.Р. Пшениця озима. – Львів: НВФ "Українські

технології", 2006. – 216 с.

18. Мотрук Б.Н. Рослинництво – К.: Урожай, 1999. – 464с.
19. Пшениця озима /Під ред. С.М. Бугая – К.: Урожай, 1969. – 492с.
20. Озимая пшеница и техника /И.И. Мельник, В.Д. Гречкосий, В.В. Марченко, С.П. Сутко //Настоящий хозяин. – 2003. – № 1. – С. 54.
21. Озимі зернові культури / Л.О.Животков, С.В.Бірюков, Л. Т. Бабаянець та ін.; За ред. Л.О.Животкова і С.В.Бірюкова. – К.: Урожай. 1993. – 288с.
22. Панченко Т.В. Урожайність зерна пшениці озимої м'якої залежно від сорту, сортосумішей та схем азотного живлення // Матеріали міжнародної науково–практичної конференції молодих вчених, аспірантів та докторантів «Наукові пошуки молоді у третьому тисячолітті» 15–16 травня 2020 р. – Біла Церква, 2020. – С. 3.
23. Панченко Т.В., Буренко Г.Т. Якість зерна сортів та сортосумішей пшениці озимої м'якої залежно від умов мінерального живлення // Агробіологія: Збірник наукових праць. – Біла Церква, 2012. – С. 122–124.
24. Панченко Т.В., Буренко Г.Т. Якість зерна сортів та сортосумішей пшениці озимої м'якої залежно від умов мінерального живлення // Агробіологія: Збірник наукових праць. – Біла Церква, 2012. – С. 122–124.
25. Панченко Т.В., Фролов О.С. Зміна урожайності і якості зерна пшениці озимої м'якої залежно від елементів технології // Тези доповідей міжнародної науково–практичної конференції «Проблеми підвищення адаптивного потенціалу системи рослинництва у зв'язку зі змінами клімату» 26–28 лютого 2020 р. – Біла Церква, 2020. – С. 59.
26. Пруцков Ф.М. Озимая пшеница – М.: Колос, 1976. – 351с.
27. Рослинництво з основами кормовиробництва / О.М. Царенко, В.І. Троценко, О.Г. Жатов, Г.О. Жатова За ред. д. с.– г. н., проф. О.Г. Жатова. – Суми: Університетська книга, 2003. – 384 с.
28. Рослинництво: лабораторно–практичні заняття: Навч. посіб. для вищ. агр. закл. освіти II–IV рівнів акредитації з напрямку «Агрономія» / За ред. М.А. Бобро та ін. – К.: Урожай, 2001. – 392с.
29. Сортознавство: Методичні вказівки до лабораторно – практичних занять для студентів агрономічного факультету / С.П. Васильківський, М.Я.

- Молоцький. Ю. М. Полішвайко, Ю.В. Баранчук. – Біла Церква, 2003. – 43с.
30. Шемавньов В.І., Ковалевські Н.І., Мороз В.В. Насінництво польових культур. – Навч. посібник – Дніпропетровськ: ДДАУ, 2004. – 232с.
 31. <http://www.agro-business.com.ua/2010-06-11-12-53-00/198-2020-01-11-16-56-50.html>. Удобрення пшениці озимої м'якої.
 32. Господаренко Г. М., Черно О. Д. Урожайність пшениці озимої після різних попередників на фоні тривалого застосування добрив у сівозміні. Міжвід. темат. наук. зб. «Землеробство». 2015. Вип. 1. С. 28–31.
 33. Рибалка О. І., Соколов В. М., Червоніс М. В. Якість урожаю зерна озимої пшениці 2006 року. Хранение и переработка зерна. 2006. №8. С. 16–20.
 34. Довідник з вирощування озимої пшениці. В. Г. Влох, М. Я. Бомба, В.В. Лихочвор та ін. Львів: Українські технології, 1998. С. 54–56.
 35. Лебідь Є.М., Черенков А. В., Солодушко М. М. та ін. Особливості вирощування озимої пшениці у Степу України. Наук.-техн. бюл. МПП. 2008. Вип. 8. С. 335–344.
 36. Рибалка О. І. Сортіві особливості зерна як фактор стабільності якості. Хранение и переработка зерна. 2006. №5. С. 34–48. 6. Шевченко О. І., Турченко Л. О. Стабільність якості зерна: фактор погодних особливостей чи невідповідність технологій. Наук.-техн. бюл. Миронівського інституту пшениці. 2008. Вип. 8. С. 371–387.
 37. Крамарьов С. М., Жемела Г. П., Шакалій С. М. Продуктивність та якість зерна пшениці м'якої озимої залежно від мінерального живлення в умовах Лівобережного Лісостепу України. Бюлетень Інституту сільського господарства степової зони НААН України. 2014. №6. С. 61–67.
 38. Балюк С., Заришняк А., Лісовий М. Підтягнути якість зерна. "The Ukrainian Farmer", 17. 05. 2017 р. <http://www.agrotimes.net/journals/article/pidtyagnutiyakist-zerna>.
 39. Рибалка О. І., Моргун Б. В., Починок В. М. Сучасні дослідження якості зерна пшениці у світі: генетика, біотехнологія та харчова цінність запасних білків. Физиология и биохимия культурных растений. 2012. Т. 44. №1. С. 3–22.
 40. Гринник І.В. Вплив попередників та системи удобрення на врожай та якість

озимої і ярої пшениці в умовах Полісся. Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня: автореф. дис. канд. с.-г. наук. за спеціальності 06.01.01 - загальне землеробство К.:2000 15 с. Гриник Ігор Володимирович

41. Тимчук В., Іодковський В., Усова З. Урожайність – потенційна і реальна. Зерно <https://www.zerno-ua.com/journals/2017/avgust-2017-god/urozhaynist-potenciyna-i-realna>
42. Беркутова Н.С. Методы оценки и формирование качества зерна. – М.: Росагропромиздат, 1991. 206 с.
43. Верницький М. Україна: низький попит на фуражну пшеницю. Пропозиція. 2000. № 10. С. 107. 14. Господаренко Г.М. Система застосування добрив: К.: ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2018. 376 с.
44. Чабан В.Г. Вплив добрив та пестицидів на продуктивність рослинництва. Економіка АПК. 1999. № 11. С. 29–31.